Akademie výtvarných umění v Praze
Studijní program Výtvarná umění
Ateliér Intermédia III.

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Navyklé sklony mého stínu

The Habitual Tendencies of My Shadow

Vypracoval*a: Světlana Malinová
Vedoucí diplomové práce: prof. MgA. Tomáš Vaněk
Oponent*ka diplomové práce: prof. akad. mal. Ilona Németh

Akademický rok 2023/2024

Co když se vidění nerodí v lidské lebce, nýbrž je to tvořivost vlastní tělu jako celku, která spontánně vzniká z interakce mezi organismem a mnohovrstevnatou skutečností, v níž žijeme. Co když je tato zvláštní křivka myšlení plodem složitého érotu a napětí mezi tělem a myšlenkou o nás samotných?

Základní znevažování smyslové reality přetrvává. Jako starý kolektivní zvyk, kterého je velmi těžké se zbavit, je bezprostředně vnímaný svět nadále vysvětlován odkazem na sféry skryté mimo naši bezprostřední zkušenost. Avšak jen málokterý z našich navyklých sklonů je tak hluboce zakořeněný a zároveň tak neblahý jako tendence vnímat smyslový svět coby podřadný prostor - ať už jako pole laické, plné nedostatků, které je potřeba odstranit či překonat, nebo jako hrozivou oblast, již je nutné dobýt a zpacifikovat, či prostě jako vágně vypadající dimenzi, které bychom se měli obloukem vyhnout, nahradit ji a zejména vysvětlit a dál se k ní nevracet.

Proces zaznamenávání smyslového prožitku se stal součástí mého života, tvůrčího aktu, ale také procesu iniciace. Zaznamenávala jsem a zaznamenávám skrze fotografii. Vizuálně dokumentační médium. Postupně přicházel text. Namísto fotografování potřeboval více času. Přemýšlení nad výslednou formou zápisků. Uhlazoval se za účelem uchování letmých pocitů. Forma se změnila a obsah zůstává stejný. Stejně křehký a nejasný jako v mé hlavě. Nesnažím se svět popisovat, kategorizovat, vysvětlit nebo zařadit. Nechávám se překvapit kompozicí, barevnou škálou či vrženým stínem.

Pamatuji se, že jednou mi jedna z mých pedagožek řekla, že zaznamenávám věci, které nemohu zákonitě vysvětlit. Fenomény, které mě fascinují a přesahují. Řekla mi, že mé fotografie jen stroze popisují realitu. Zaznamenávají bez špetky mé emoce. Bojím se příliš sebe sama a raději se uchyluji k okolnímu světu. Bylo mi to líto. Když ve výsledném obraze nejsem přítomna, tak k čemu tedy slouží? Myslím na to doteď. Novým nástrojem se stal text. Slova, ve kterých jsem až příliš emocionální, příliš senzitivní, příliš osobní, příliš literární, příliš abstraktní nebo také přílišným opakem sebe sama.

Na samotném počátku vzniku této práce byly texty. Vznikaly jako mé osobní spojení s autory a autorkami, se kterými jsem během několika let kurátorsky spolupracovala v galerii City Surfer Office. Formátem však neodpovídají kurátorskému textu. Jde o mé záznamy, postřehy, příběhy vrstvící se do esejistického vyprávění.

Podprahově a intuitivně sestavuji příběh, který posílám směrem dále k diváctvu. Postupně selektuji výsledný výběr textů a fotografií. Jde o dosud nepublikované fotografické záznamy. Neměla jsem zatím potřebu ani odvahu s nimi nakládat ve formě souboru. Fotografie vznikaly mimoděk během práce na jiných, důležitějších souborech. Pozicí outsideři jejichž vznik vyplynul z nutnosti situace a důležitosti - zaznamenat.

-

Jeho záře okamžitě pohasne, už se od něj neodráží slunce - vstoupil do přesně vymezené zóny temnoty rozkládající se v prostoru mezi mým neprůsvitným tělem a tou humanoidní siluetou rozloženou na zemi - a teprve o chvíli později vyrazí na opačné straně této zóny a vnoří se nazpět do denní záře.

Ta silueta je jen vnější povrch mého stínu. Skutečný stín nespočívá primárně na zemi; je to objemná bytost vyznačující se hustotou a hloubkou, z velké části neviditelná jsoucnost prodlévající ve vzduchu mezi mým tělem s tělem země. Ten temný tvar se mě dotýká pouze u nohou s v tomto smyslu je ode mě do značné míry oddělený, dokonce je na mě nezávislý - je to můj dvojník. Nyní si však uvědomuji, že ten tvar plížící se na po zemi je pouze nejzazším okrajem objemného tělesa stínu, té stínové hloubky, která sahá z dlažby až k mým kolenům, trupu a hlavě - stínu, jenž se mě dotýká nejen u nohou, ale na všech místech mé postavy.

Aspekt mé vnímané přítomnosti je vystaven mým očím, mému rozechvělému dechu a nebo doteku mých prstů, vždy existuje nějaký další rozměr, který mi zůstává skryt. Napětí mezi zjevným a skrytým narativem je setrvalou výzvou. Percepce není nic jiného než tento otevřený vztah.